

087.1

p. 34

087.1 | 788
41
հ, հն, օ

հ-34

իւշաքս ապրո-
նաբիւ ծառ
գալ սոյն քիչ

ԻՆՉՊԵՍ ԱՎՏՈՍՈՒՐԻԼԸ ՄԱՆ ԳԱԼ ՍՈՎՈՐԵՅ

A $\frac{8}{22/1}$

916b

087.1

h-34

ար

Մ. Ի Լ. Ի Ն

087.11

h-33

ԹԵ ԻՆՉՊԵՍ ԱՎՏՈՄՈԲԻԼԸ ՄԱՆ ԳԱԼ ՍՈՎՈՐԵՑ

Նկարներն ու շաղկիք
վ. Տ Ա Մ Բ Ի Ի

Ռուսերեն յերրորդ հրատա-
րակարյունից թարգմանեց
Հ. ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

ԳԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ — 1935

26 APR 2013

ՓՈՔՐԱԶԱՐԱԿՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

16262

Գ Լ ա Վ Լ Ի տ -46
Հրատար. № 3212
Տ Ի ր ա ժ 5000

788
41

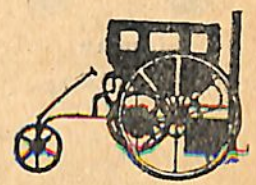
Պատ. խմբագիր Ա. Հայրյան Լեզվական խմբ. Ս. Առաքմյան
Տեխնիկական խմբագիր Հ. Տեր-Դավթյան

Հանձ. և արտ. 26/II 1935 թ. Ստորագրված և տպելու 17/IV-35
Ստատիստիկա № 125x176 Պատվեր № 1185
Типография им. Стачки 1932 г. АЧКПТ Ростов на-Дону,

ԱՎՏՈՄՈԲԻԼԸ ՅԵՎ ՆՐԱ ՆԱԽՆԻՔԸ

Կյուռայի
եղեսայլը (1769)

Տրեվիսիի
եղեսայլը (1802)

Գանկոյի
եղեսայլը (1829)

Բենցի
ավտոմոբիլը (1886)

Դայմերի
ավտոմոբիլը (1886)

Պեմոյի
ավտոմոբիլը (1896)

Ավտոբուս
1910—1914 թթ.

Բեռնատար
1910—1914 թթ.

Քեթվաուարժ ավտոմոբիլ
1910—1914 թթ.

Ներկայիս
ավտոբուս

Ներկայիս
բեռնատար

Ներկայիս քեթվա-
ուարժ ավտոմոբիլը

ՏԱՏԻԿԸ

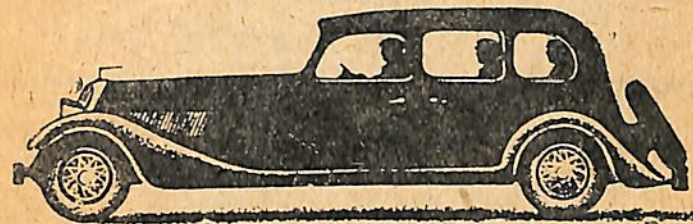
Ավտոմոբիլը և շոգեմեքենան մո-
տիկ ազգականներ են: Նրանք միև-
նույն տատիկն ունեն: Այդ տատիկը
մինչև այժմ ել կենդանի յե, բայց
վաղուց ե, վոր ման չի գալիս, վո-
րովհետև պառավել ե: 1934 թվին նրա
165 տարին լրացավ:

Նա ապրում ե ծերացած մեքե-
նաների կայանում—Փարիզի Թանգա-
րաններից մեկում:

Տեսքով նա շատ ծիծաղելի յե. յեր-
կար, յեռանիվ: Մեջտեղին աթոռ կա,
իսկ առջևին՝ շոգեկաթսա: Յերևի շատ
զվարճալի յեր նրա վրա նայելը, յերբ

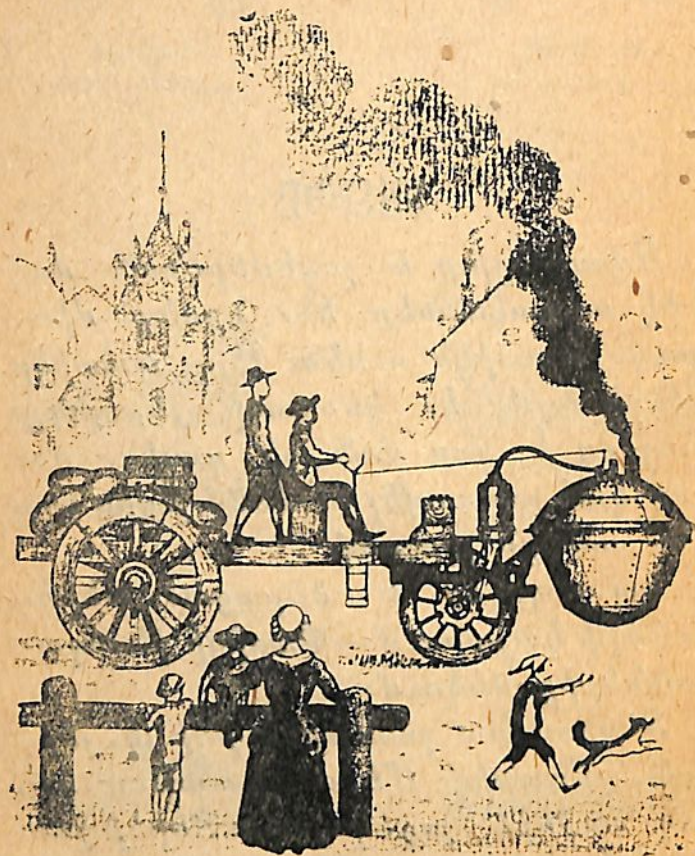
նա շարժվում եր. գլորվում է դեպի
բեզ մի ահագին ծխացող կաթնա,—
կարծես արգանակ են տեղափոխում
(նկար 1):

Բայց դուք նրա վրա մի ծիծաղեք,
նրանից է առաջացել այն գեղեցիկ
մեքենան, վորը նկարվում է ներքևում
(նկար 2):

2. Ամենավերջին ավտոմոբիլը: Այսպիսի մեքենաներ պե՛տ
է պատրաստի ընկ. Ստալինի անվան գործարանը

Չարամիտ մարդիկ ասում են, վոր
տատիկը յերբեք ման չի յեկել և չեր
ել կարող ման գալ: Բայց մենք այդ
չարամիտ մարդկանց չենք հավատում:
Մենք ինքներս տեսել ենք Փարիզի
գրադարանում մի հին թերթ — Ու-

1. Ավտոմոբիլի յե՛վ ռոգեմեքենայի տոսք—Կյուռնոյի սայլը

դեցուլց: Ահա թե ինչ է գրված այդ
թերթում Կյունոյի «կրակի սայլի»
մասին.

«Այնքան մեծ եր նրա շարժման
ուլժը, վոր հնարավոր չեր դեկավարել:
Ճանապարհին պատահած քարե պատը
հեշտությամբ կործանում եր»:

ՎՈՏՆԵՐԻ ՅԵՎ ԱՆԻՎՆԵՐԻ ՎՐԱ

Իսկ սա ի՞նչ հրեշ է: Յետևից ինք-
նայեռի խողովակ, առջևից՝ դեկ: Վե-
րևում նստում են մարդիկ: Այդ հըս-
կան փնշում է և դողդոցում, շար-
ժում վոտներն ու անիվները:

Սա առաջին ավտոբուսն է, վոր սո-
ղում է Լոնդոնի մոտ ճանապարհով:

Այս բանը պատահել է 100 տարի
առաջ: Տատիկը վաղուց է, վոր փակ-
ված է թանգարանում: Նրա կառու-
ցողը՝ ինժեներ Կյունոն թաղված է
Փարիզի գերեզմանոցում: Բայց մյուս
անգլիացի ինժեներները շարունակում
են նրա աշխատանքը:

Նորածին թռչնիկների նման գործարաններից դուրս են գալիս անճոռնի շողեսալեր: Մեկի խողովակն առջևից է, մյուսինը՝ յետևից: Մեկը յերեք անիվ ունի, մյուսը՝ վեց:

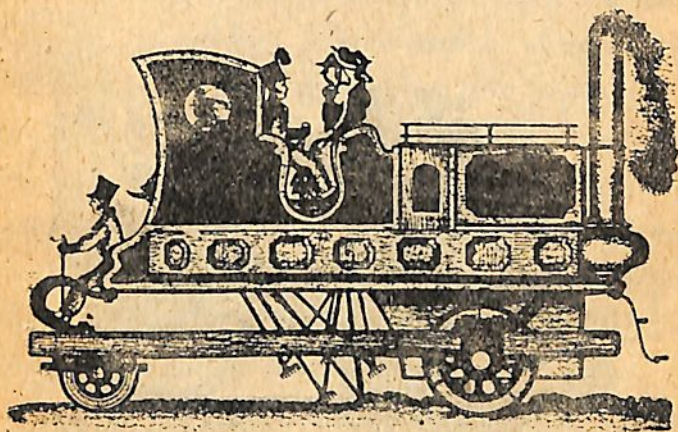
Սրանք ապագա շողեմեքենաներն են: Նրանք դեռ նոր են ման գալ սովորում: Նրանց մեջ կան արդեն այնպիսիները, վորոնք մի ժամում վազում են 10 կիլոմետր, անցնում բոլոր հետևակներից: Մարդիկ նայում են ու զարմանում. սրանք ձեռնածուներ են, վառարանը դրել են անիվների վրա: Դրանով կարո՞ղ ես հեռու տեղ գնար:

Իսկ այդ ժամանակ քաղաքից-քաղաք գնում էին ահագին հանրակառքերով: Ամեն մի հանրակառքում լըցվում էին յերկու տասնյակ ճանապարհորդներ: Տանիքի վրա նստում էր կառապանը և յերկար խարազանով մտրակում վեց ձիերին: Նրա կող-

քին նստում էր փոստատարը և փողը փչում:

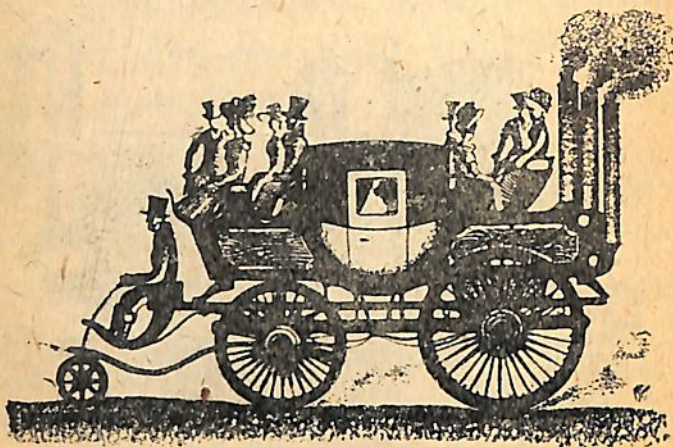
— Զգուշացե՛ք: Փոստատար հանրակառքն է գալիս:

Ծանր հանրակառքը հաճախ ընկնում էր փոսերի մեջ, վեր-վեր էր թռչում, թեքվում կողքի վրա: Կարծում ես թե հենց հիմի շուռ կգա: Նրա յետևից սաստիկ փոշի յեր բարձրանում

3. Հսկան փնչում է յեվ դսղողում

Յեվ անա այս ճանապարհով վեր-
ջապես գլորվեցին շոգեհանրակառքերը:
Այն հրեշք, վոր նկարված է այստեղ
(3 նկար), հենց առաջին շոգեհանրա-
կառքն է: Նրա կառուցողը՝ մերենա-
գետ Գորտոնն այսպես էր դատում.
«Ձին վոտներ ունի, իսկ սայլը՝ անիվ-
ներ: Վորպեսզի անիվները գլորվեն,
անհրաժեշտ է, վոր նախ վոտները
գնան»: Յեվ անա նա իր շոգեսայլին

4. Մեքենագետ Գորտոնի շոգեհանրակառք

վոտներ կպցրեց: Բայց այդ վոտներն
ընկնում էյին անիվների մեջ խան-
գարում:

Ահա և մի ուրիշ—մերենագետ Գեր-
նեյի—հանրակառքը (նկար 4): Այս-
տեղ վոտներ չկան. Գերնեյը ճիշտ էր
դատել—շոգեսայլին վոտներ պետք
չեն: Նա պատրաստեց մի քանի հան-
րակառք և սկսեց Լոնդոնից տեղի մո-
տիկ գյուղերը մարդիկ տեղափոխել:

Գերնեյի հանրակառքերը զարգար-
ված էյին, լաքած, ծածկակառքի նման:
Միայն յետևից, Թնդանոթի փոշաբե-
րանների նման, ցցված էյին չորս խո-
ղովակ: Վեց անիվ ունեւր, մի գուլգն
ահագին, մարդու հասակի չափ, յեր-
կրորդ գուլգն ավելի փոքր, իսկ յեր-
րորդ գուլգը՝ շատ փոքր: Փոքր անիվ-
ները գնում էյին առջևից, կարծես
ձիեր՝ սայլակի առջևից:

Յերբ վոր դեկը դեպի աջ էյին
ծռում, առջևի անիվները դեպի աջ

եյին գնում ու նրա յետևից ծովում
երևալու ծանր կառքը: Շողեկաթսան ար-
դեն չեն յերևում, ինչպես Կյունոյի
սայլինը, այլ թագնված երթ թափը
մեջ:

Նայիր չորրորդ նկարին:

Հանրակառքի տանիքի տակ ցցված
են ծխատար խողովակների մի ամբողջ
անտառ, տղամարդու յերկար գլխարկ-
ներ և փետուրներ:

ՁԻԱՎՈՐՆԵՐԻ ՅԵՎ ՇՈԳԵԿԱԹՍԱ- ՆԵՐԻ ԿՈՒՎԸ

Հինգերորդ նկարում նկարված է
շողեհանրակառքի պայթյունը: Այս ու
այն կողմն են թռչում անիվներ, խո-
ղովակներ, մարդկային վոտներ ու
ձեռքեր, լծակներ ու գլխարկներ:

Ղեկավարը թռել է իր նստելու
տեղից՝ ձեռքից բաց չթողնելով ղեկը:
Գետնի վրա ընկած են պոկված գլուխ-
ներ:

Յե՛րբ ե պատահել այս աղետը:

Հայտնի յե, վոր մոտ 1834 թվին
Շոտլանդիայում տեղի ունեցավ հան-

րակառքի շոգեկաթսայի պայթյուն,
վորից վնասվեց 5 մարդ:

Իսկ յեթե հավատանք այս նկարին,
վորը նկարված է յեղել այդ ժամա-
նակվա թերթերում, կնշանակե ողն
են թուել առնվազը մեկուկես տաս-
նյակ ճանապարհորդներ:

5. Այս ու այն կողմն են քոչում անիվներ, ձեռքեր,
գլուխներ:

Յերեւի այս նկարը նկարել է մի
ուրախ նկարիչ: Նայեցեք. վերևում

աջ կողմից նկարված է ֆրակ հա-
գած մի մարդ: Նա թռչում է գլուխն
ի վար, ավելի ճիշտ վոտներն ի վեր,
վորովհետեւ գլուխ չունի: Նա ձեռքին
ձեռնափայտ ունի, գլուխը կորցրել է,
իսկ ձեռնափայտը կորցնել չի ու-
զում:

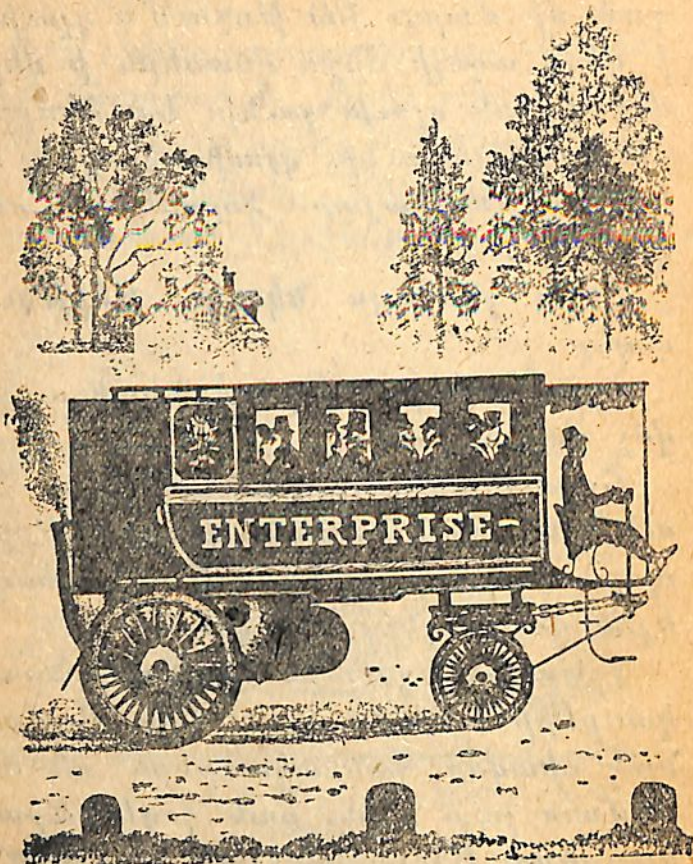
Ինչո՞ւ յեն այս նկարը թերթում
տպել:

Նրա համար, վոր հանրակառքով
վոչ վոր ճանապարհ չգնա:

Շատ թշնամիներ և ատողներ են
ուռնեցել շոգեհանրակառքերը: Զրո-
պարտությամբ և ծաղրով աշխատում
եյին վոչնչացնել նոր գյուտը:

Գլխավոր թշնամին ձիավոր հանրա-
կառքերի տերերն եյին: Այն ժամա-
նակ ձիավոր հանրակառքերն անհա-
մեմատ շատ եյին, քան շոգեհանրա-
կառքերը: Յուրաքանչյուր քաղաքում
կային փոստային կայաններ մեծ-մեծ
գոմերով և ընդարձակ բակերով: Դար-

6. Մեքենագէտ Գանկոյի շոգեհանրակառք, Լոնդոնից Պեդսիմզսոն տնոյ նաւապարհին:

պատաներից հաճախ դուրս ելին գալիս մարդկանցով և փոստով ծանրաբեռնված ծածկված կառքեր: Այդ կայանների տերերը շատ հարուստ մարդիկ էին:

Նրանց դեմ պայքարել դժվար էր: Նրանք իրենց հակառակորդի դեմ էին ուղարկում անգլիական կառավարութեան և իրենց կառապաններին, փոստատարների հետ միասին:

Անգլիական կառավարութեան սկսեց շոգեհանրակառքերի համար շատ խիստ կանոններ հրատարակել:

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՆՈՆ

Յուրաքանչյուր շոգեհանրակառքի առջևից, 55 մետր տարածութեան վրա, պետք է գնա մի մարդ, ձեռքին կարմիր դրոշակ բռնած: Կառքերի կամ ձիավորների հանդիպելիս, նա պետք է նախազգուշացնի, թե յետևից շոգեկառք է գալիս:

Մեքենավարներին խստիվ արգել-
վում է սուլոցներով վախեցնել ձի-
երին: Մեքենայից կարելի չէ գոլորշի
բաց թողնել այն ժամանակ, յերբ
ճանապարհին ձիեր չկան:

Շոգեմեքենայի շարժման արա-
գությունը գյուղում մի ժամում 6
կիլոմետրից, իսկ քաղաքում՝ 3 կիլո-
մետրից ավելի չպետք է լինի:

Ահա թե ինչպիսի կանոններ են. մի
սուլիք, մի շնչիք և սողա կրյայի պես:
Դրա վրա պետք է ավելացնել նաև
այն, վոր կառավարությունը շոգեմե-
քենա ունեցողներին տուրքերով խեղ-
դում եր:

Կառապաններն ու փոստատարներն
այնքան ել վտանգավոր թշնամիներ
չեյին:

Սակայն նրանք ել պակաս զգվելի
բաներ չեյին անում:

Իրենց տերերի հրամանով, նրանք
փչացնում եյին ճանապարհը, ճանա-
պարհի վրա քարեր եյին կիտում և
հաճախ դիմում բռունցքի և փայտի:

ԿՈՒՎ ՏՈՆԱՎԱՃԱՌՈՒՄ

Մեկընամ քաղաքում տոնավաճառ կար: Հարևան գյուղերից քաղաք եյին հավաքվել շատ ազարակատերեր իրենց կանանց և յերեխաների հետ: Կովերը բառաչում եյին, խեղկատակները ճշում եյին խեղկատականոցներում:

Հանկարծ փողի և մտրակի զարկի ձայն լսվեց: Ամբոխին դես ու դեն ցրելով, հրապարակով շարժվում եր մի փոշոտած հանրակառք: Ձիերի բերանից մարդկանց վրա փրփուր եր թափվում:

Դեռ մարդիկ չեյին հանգստացել, յերբ մյուս կողմից լսվեց փողի յեր-

կարատև ձայն: Ձիաներով հանրակառքի դեմն եր գալիս մի շոգե հանրակառք: Հանրակառքի վեց ձիերը ծառացան և ծածկակառքը գցեցին ամբոխի վրա:

Այստեղից ել սկսվեց: Կանայք և յերեխաները ճշալով դես ու դեն ցրվեցին: Միրուքավոր ազարակատերերը կախվեցին լծափայտից և կանգնեցրին սլացող ձիերին: Կառապանը կառքից ցած թռավ և բարով խփեց մեքենավարին:

Փոստատարը դարձավ դեպի ամբոխը և գոչեց.

— Շուռ տվեք սատանայի մեքենան: Ժողովրդին ճնշում ե: Կայծեր ե ցրում: Յերեկ Խեղլի գյուղում մի մարագ այրեց: Տվեք հրդեհոդներին:

Սկսեցին շոգեմեքենայի վրա բարեր նետել, ղեկավարի գլուխը պատռեցին: Մի ծերունի ճանապարհորդի կրծքին բարով տվին:

Ամբոխը շոգեմեքենան փշուր-փշուր
կաներ, յեթե մեքենավարը ժամա-
նակին մեքենան առաջ չշարժեր:

Մեքենան շուռ յեկավ, ամբոխի
միջով անցավ և բաց դարպասով մտավ
գարեջրի գործարանի բակը: Գործա-
րանի բանվորները դուռը փակեցին:
Մեքենավարներն ու բանվորները միշտ
ընկերներ են:

Ամբոխն սկսեց զոները կոտրատել,
բայց այդ ժամանակ վրա հասան վոս-
տիկանները:

Շոգեհանրակառքը գործարանում
գիշերեց: Իսկ վաղ առավոտյան դար-
պասից դուրս յեկավ և տանջված ճա-
նապարհորդներին լոնդոն տարավ:
Շոգեհանրակառքի առջևի մասում,
մեքենավարի կողքին, տեղավորվեցին
յերեք հրացանավոր վոստիկան:

ՓՈՔՐՈՅԵՂԲԱՅՐԸ ՄԵԾ ՅԵՂԲՈՐ ԴԵՍ

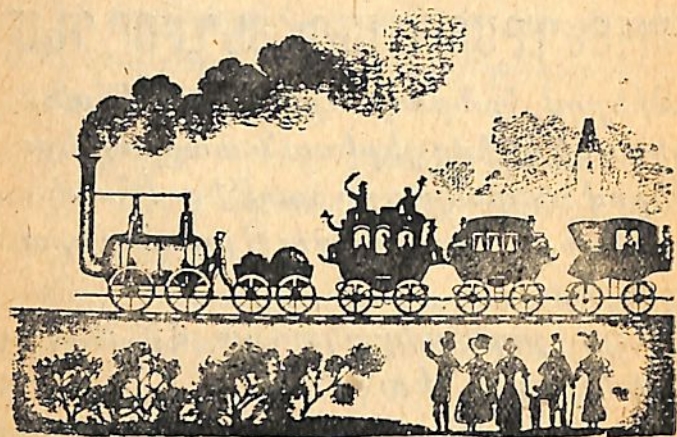
Ձիերով հանրակառքի և շոգեհան-
րակառքի կռիվը յերեսուն տարի տևեց:
Ձիերով հանրակառքը հաղթեց: Իհարկե
կհաղթեր. կառավարությունը նրա
կողմն էր:

Բայց շոգեհանրակառքը մի ուրիշ
թշնամի ել ուներ:

Դա շոգեհանրակառքի փոքր յեղ-
բայրն էր -- գնացքը:

1825 թվին ինժիներ ՍՏԵՖԵՆՍՈՆԸ
կառուցեց առաջին յերկաթուղին
ՍՏՈՎՏՈՆԻ և ԴԱՐԼԻՆԳՏՈՆԻ միջև --
շոգեմեքենան ուելսերի վրա բրեց: Դա
շատ ճիշտ էր: Չե՞ վոր խճուղիներն

այն ժամանակ շատ անպետք է յին։
Ծանր շոգեմեքենայի համար շատ
դժվար էր դար ու փոսով ման գալ։
Մեքենան տատանվում էր, փնչում,
ինչպես խոհանոցի ամանեղենը սայլի
մեջ։ Յնցումներից ու զարկերից մե-

7. Սեֆեմսոնը կառուցեց առաջին յերկաթուղին
խանիզմը փչանում էր։ Աշխատում
էին ավելի դիմացկուն, ավելի ամուր
մեքենաներ շինել, բայց ավելի ծանր
էր դուրս գալիս։

Իսկ ինչքան ածուխ էր պետք այդ

ահագին ծանրությունը վատ ճանա-
պարհով բաշ տալու համար։

Իսկ բոլորովին ուրիշ բան է ուել-
սերի վրա։ Մեքենան ել թեթև կարելի
յե շինել, այնքան ել ամրություն չի
պահանջվում, ցնցումներ չկան։ Ածուխ
եւ քիչ կերթա։ Ուրեմն այնքան եւ
մեծ ծախս չի լինի։

Ահա հենց այս հանգամանքը շոգե-
հանրակառքին մորթեց։ Յերբ վոր
մեկը մյուսի յետեից սկսեցին յեր-
կաթուղի կառուցել, շոգեհանրակառքի
վերջը յեկավ։ Վոնց պիտի հասներ
գնացքին, վորը հանդարտ սահում էր
հարթ պողպատե ճանապարհով։

Շոգեհանրակառքերի հայրենի-
քում — Անգլիայում — նրանք չբացան։
Փրանսիայում այստեղ-այնտեղ դեռ
թափառում էին, վորպես վերջին մա-
մոնտներ, ծանր «խճուղային շոգե-
մեքենաներ»։ Բայց նրանց թիվը
շատ քիչ էր։

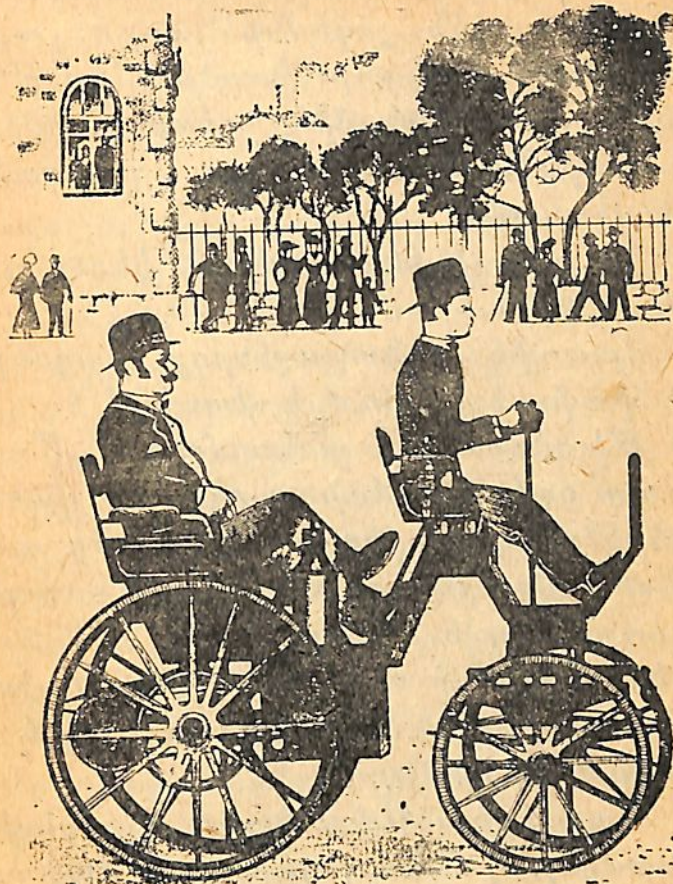
ՀԱՂԹՈՒԹՅՈՒՆ

Յեւ հանկարծ «խճուղային շոգեմեքենան», հին շոգեհանրակառքը, նորից իր փողը փչեց։ Նա սլացավ ճանապարհով անասելի տրագուլթյամբ, իր յետևին թողնելով փոստային յաբուներին։

Ի՞նչ պատահեց։

Մեքենագետ Դայմլերը բենզինի մոտոր կառուցեց։ Կորչի՛ ծանր շոգեկաթսան, վո՛չ վառարան ե պետք, վո՛չ էլ ածուխի արկղ։

Նայեցեք 8-րդ նկարին։ Ի՞նչ թեթև, պարզ ու գեղեցիկ ե դարձել «կրակի սայլը»։

8. Դայմլերի ավտոբիլը։ Սա ավելի շուտ նման է կառի, քան ավտոբիլի։

Սա Դայմլերի առաջին ավտոմոբիլն է:

Սա արդեն շոգեմեքենա չէ, այլ ավելի շուտ՝ կառք: Կարծում ես թե ահա, ահա նրան ձիեր պիտի լծեն:

Մեքենավարը մաքուր, սպիտակ փողկապով:

Նա յեւ չի կեղտոտվում, կեղտ ու մուր չկան:

Հաստիկ ճանապարհորդը բազմել է փափուկ տեղում և ժպտում է:

Մի բան միայն անհարմար է: Մոտորը ցցված է ճանապարհորդի վրաների մեջտեղն, իբրև մեծ կաթի աճան — վոտ դնելու տեղ չկա: Մոտորը դեռ թույլ է, ձիուց միայն մեկ ու կես անգամ է ուժեղ: Իսկ շարժվելիս տատանվում է ինչպես հին պապենական ձիասայլը:

Սպասեցեք: Ավտոմոբիլը յերբ սկսի շարժվել, եւ ճանապարհորդը չի ժպտա: Կտատանի, կցնցի, հոգին կհանի:

Այն ժամանակ, յերբ մի գերմա-

նական բաղաքում — Կանչտատում — մեքենագետ Դայմլերը կառուցեց իր ավտոմոբիլը, մի ուրիշ բաղաքում, Մաննհայմում, մեքենագետ Բինցը նույնպես պատրաստեց բենզինի մոտոր ունեցող սայլ: Յեւ այնպես պատահեց, վոր յերկու սայլերն եւ շինվեցին միաժամանակ — նույն 1886 թվին:

Այդ պատճառով եւ, իբրև ավտոմոբիլի գյուտարարներ, պետք է համարել յերկուսին եւ — և՛ Դայմլերին, և՛ Բինցին: Բինցի ավտոմոբիլը Դայմլերի ավտոմոբիլից լավ չէր: Գործի դնելու համար, հարկավոր եր յետեւից հրել: Նրանից եւ պակաս չէր թափահարում:

Վորպեսզի չթափահարեր, հարկավոր եր բոլոր ճանապարհները հարթել, կամ անիվներին բարձեր կապել:

Արվեց և՛ այս և՛ այն:

Տարե-ցտարի ճանապարհները լավանում են:

Այժմ և՛ արտասահմանում, և՛ մեզ մոտ, բոլոր ճանապարհները հարթ են, ուղիղ, ինչպես ասֆալտի մայթ:

Իսկ անիվների բարձի մասին մարդիկ մտածեցին ավտոմոբիլի գյուտից անմիջապես հետո:

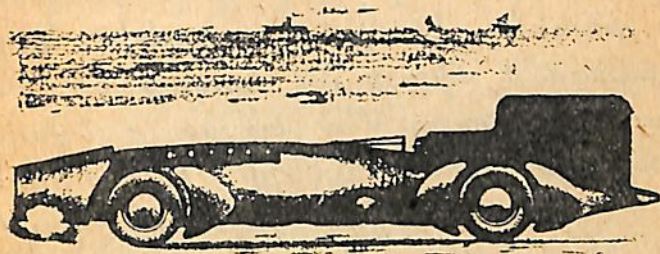
Յերեսուն հինգ տարի առաջ ֆրանսիացի գործարանատեր Միշլենն առաջին անգամ ավտոմոբիլի անիվներին ողով լցված ռետինե շիներ անցկացրեց:

Մերենան այնուհետև հեշտ գնաց ճանապարհով. ճանապարհորդը կարծես փափուկ բազմոցի վրա նստած լիներ:

Ամեն ինչ լավ էր, միայն մոտորը դեռ շատ թույլ էր, հաճախ փշանում էր:

Պատահում էր, վոր յեզները բաշում էին գործադուլ հայտարարած ավտոմոբիլը, իսկ մեքենավարն ակնոցը գլխարկին գցած, գլխակախ նստած էր: Նա անելու գործ չուներ. պոզավոր մոտորը բաշում էր ավտոմոբիլը:

Բայց ավտոմոբիլը տարեց-տարի դառնում էր ավելի ուժեղ և հուսալի: Ամենուրեք, աշխարհի բոլոր ծայրերում, մարդիկ էին աշխատում, ձգտելով հնարել ամենալավ մոտոր: Մոտորն այժմ ամեն տեղ հարկավոր է. և՛ ողում, և՛ ջրում, և՛ դաշտում:

9. Վագֆի ավտոմոբիլ «Կապուչո բոչոն» — աշխարհիս ամենատագավագը: Այս ավտոմոբիլի արագությունը 1933 թվին, հասցրեց մի ժամում 438 կիլոմետրի:

Դայմիկերի ավտոմոբիլի մոտորը սկզբում մեկ ու կես ձիու ուժի յեր, հինգ տարուց հետո՝ 8 ուժի, իսկ այժմ Դայմիկեր-Բենցի գործարանի ավտոմոբիլների մոտորները 140 ուժի

յեն: Կան նաև հազար ուժի ավտոմո-
մոբիլային մոտորներ:

Հին փոստային ավտոմոբիլներն
այժմ վոչ վոք ել չի հիշում: Ավտո-
մոբիլն իր չար թշնամուն ճանապահից
վերացրեց: Կառքերն ել վերացան:
Այժմ շատ քիչ կառքեր կան: Իսկ
Նյու-Յորքում վոր ցերեկը լապտերով
ել փնտռես, կառք չես գտնի: Այդ
քաղաքում միայն 30 հազար ձի յե
մնացել, վորոնք մեծ մասամբ լծված
են կաթ վաճառողների կառքերին:
Իսկ ավտոմոբիլներ Նյու-Յորքում
միլոնավոր են:

Ամերիկայի մի քանի ճանապարհնե-
րում կամուրջների վրա դիտմամբ
անցքեր են թողնում, " վոր կառքեր
չանցնեն և ավտոմոբիլներին չխանգա-
րեն:

Բայց կռիվը դեռ չի վերջացել:
Այժմ ավտոմոբիլն սպառնում ե վոչըն-
չացնել իր հին թշնամուն — գնացքին:

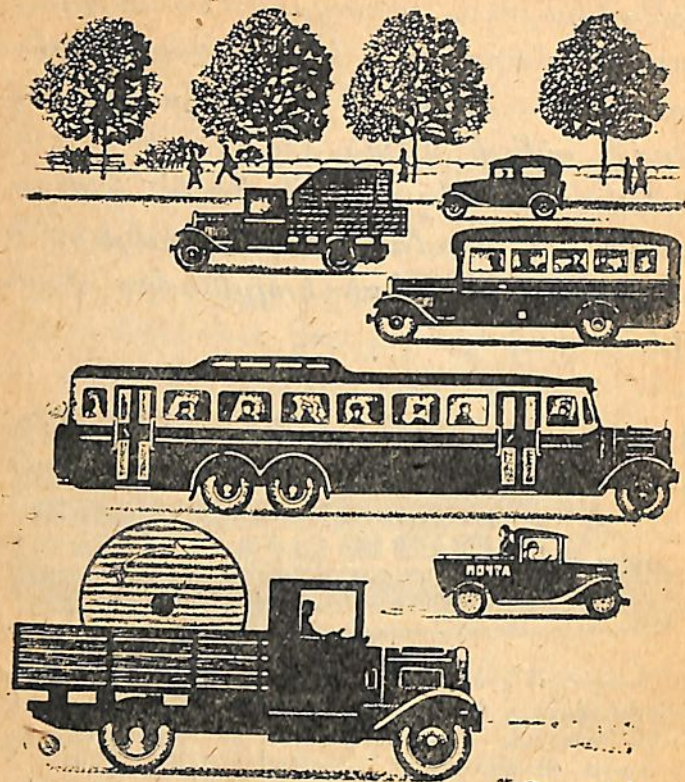
Ամերիկայում գնացքով ճանապար-
հորդող մարդկանց թիվը գնալով քչա-
նում ե, վորովհետև ավտոբուսով
գնալն ավելի եժան ե:

Ավտոբուսներում կան և՛ քնելու
տեղեր, և հարմար թիկնաթոռներ, և
սեղաններ: Շոֆերի կողքին կա փոք-
րիկ խոհանոց:

10. Իսպալական յուահարկ ավտոբուս: Գնում ե Հոսվմից
Տիվոյի: Յերբող հարկում կա ծխողների համար բաժան-
մունք: Նրա մեջ տեղավորվում ե 88 ճանապարհորդ,
բացի շոֆերից, վորոնք առանձին սենյակ ունեն:

Մեր յերկրում քիչ առաջ շատ քիչ
ավտոմոբիլ կար: Բայց այժմ նրանց
թիվն արագ աճում ե: Փողոցներում
և ճանապարհներին հաճախ կտեսնենք

11. Խորհրդային զործարանների նոր մեքենաները: Առ-
ջեվի՛ն՝ Յարուսլավի պետական ավտոգործարանի նիւզ
սոցմանոց բեռնասար: Հետո Գորկովի ավտոգործարանի
փոսային ավտոմոբիլ: Հետո՝ հարյուր տեղանի ավտոբուս:
Իրանից հետո՝ Ասալինի անվան զործարանի ավտոբուս:
Ապա՝ նույն զործարանի յերեք տոննանոց բեռնասար:
Վերջի՛ն՝ Գորկովի ավտոգործարանի:

նոր, փայլուն, խորհրդային յերկրում
արտադրած, մեքենաներ, վորոնք կա-
ռուցվել են մեր նոր գործարան-
ներում — Մոսկվայում և Գորկով-
սկում: Այդ գործարանները Յեվրո-
պայի ամենամեծ գործարաններն են:
Ավտոմոբիլային ճանապարհների
ցանցն էլ եարագ աճում: Մինչև ան-
գամ ամենավայրի տեղերում — Արև-
ելյան Սիբիրի տայգաներում և Միջին
Ասիայի անապատներում — ավտոմո-
բիլային ճանապարհներ են գցված:

ՄԱՆ ՅԵԿՈՂ ԱՎՏՈՄՈԲԻԼԸ

Նայեցեք վերջին ավթամորիլին, վորը հենց նոր են բաց թողել մի լավ գործարանից: Նրա վրա վոնչ մի ավելորդ բան չկա: Նա նետի նման ուղիղ է: Նրա հարթ, նիկելած պատերի վրա վոնչ մի զարդարանք չկա: Բայց տես, թե վորքան հարմար է և ուժեղ:

Համեմատեցեք նրան այն բոլոր ավտոմոբիլների հետ, վորոնք նկարված են այս գրքում: Դուր կտեսնեք, վոր հարյուր տարվա ընթացքում ավտոմոբիլը հազարավոր անգամ փոփոխվել է: Նա վոտներ ունեւր, բայց անհայտացել են: Ունեւր շոգեկաթոս,

չբացել է: Տանիքի վրա խողովակներ էյին ցցված, այժմ չկան: Սկզբում նա նման էր շոգեմեքենայի, հետո՝ կառքի, իսկ այժմ նա նման է իրեն: Յուրաքանչյուր առարկա պետք է նման լինի իրեն, ունենա իր ձևը:

12. Յոթն տարեկան ավտոմոբիլը, որի վրա տեսնում եմ «Կրամի Պոլիտեխնիկ» գործարանի, մարկա Պ-1:

448.
438

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ավտոմոբիլը և նրա նախնիքը	69
Տատիկը	3
Վոտները և անիվները Վրա	6
Զիավորների և շոգեկաթսանների կռիվը	9
Կռիվ տոնավաճառում	15
Փոքր յեղբայրը մեծ յեղբոր դեմ	22
Հաղթութուն	25
Ման յեկող ավտոմոբիլը	28
	38

ԳԻՆԸ 20 ԿՈՊ.

М. ИЛЬИН
КАК АВТОМОБИЛЬ УЧИЛСЯ ХОДИТЬ

АРМЕНИЗ — ЭРИВАНЬ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0144071

16262

7

40